

Aanvullingen op Van glis tot klapschaats – Wiebe Blauw – april 2014

FRIESLAND (28)

ALDEBOARN

Sint Gerlofs Smit
Lippenhuizen 21-01-1797
Aldeboarn 28-09-1868

Periode: 1830
Type: Oldeboornster schaats
Stempel: geen / onbekend

Zoon van grofsmid Gerlof Hendriks Smit uit Lippenhuizen. Op onder andere 28 december 1830 adverteerde hij als mr. Smid in de *Leeuwarder Courant* met 'Oldeboornster schaatsen', die in Leeuwarden ook te koop waren bij ijzerhandelaar Isaak Reijnders, op de Tuinen. De Oldeboornster schaats was in feite gewoon een Friese schaats.

Bron: Ben Remie (KD-38, pag. 42)

BLAUWHUIS

Sjoerd Sybrens Graafsma
Westhem 05-04-1847
Westhem 04-02-1918

Periode: 1918
Type: Friese schaats
Stempel: geen / onbekend

Zoon van grofsmid Sybren Folkerts Graafsma uit Westhem (Blauwhuis). Sjoerd, die ongehuwd bleef, volgde zijn vader op. Na zijn overlijden werd de inboedel publiek verkocht. Op 18 februari 1918 werd de inventaris in een advertentie in de *Leeuwarder Courant* opgesomd, waaronder '12 paar schaatsen en 12 paar schaatsijzers'. Hij maakte dus schaatsijzers en monteerde waarschijnlijk complete schaatsen voor de verkoop.

Bron: Wiebe Blauw

BOZUM

Willem Jans de Vries
Noordwolde 26-06-1848
Pesse 27-05-1927 (?)

Periode: 1885 – 1892
Type:
Stempel: geen / onbekend

Willem de Vries was een zoon van Jan Jans de Vries uit Noordwolde. Hij werd later grofsmid in Bozum. Op 24 en 30 december 1887 adverteerde in de *Leeuwarder Courant* met 'eigengemaakte schaatsen à f 2,50'. In 1892 bood hij zijn huis met smederij te koop aan. Waarschijnlijk is hij daarna buiten Friesland gaan wonen.

Bron: Ben Remie (KD-39, pag. 27)

DOKKUM

Berend Kool
Dokkum 1792
Dokkum 1835

Periode: 1825 – 1835
Type:
Stempel: geen / onbekend

Berend Kool was schrijnwerker aan de Koornmarkt in Dokkum. Na zijn overlijden in april 1835 werd de zaak bij boelgoed verkocht. In de inventaris die in de *Leeuwarder Courant* van 10 april werd vermeld, kwamen 102 paar schaatsen voor. Waarschijnlijk ging het om ijzers die door Berend Kool waren ingekocht en van houten voorzien om ze vervolgens te verkopen.

Bron: Wiebe Blauw

HEEG

Murk Ottés Schuurmans

IJlst 08-09-1829

Heeg 21-07-1902

Periode: 1860 - 1900

Type: Friese schaats

Stempel: geen / onbekend

Zoon van timmerman Otto Thomas Schuurmans uit IJlst. Murk Schuurmans trouwde in 1860. Hij was toen grofsmid in Oudega (Wymbritseradiel). In 1862 werd hij smid in Heeg. Twee maanden voor zijn overlijden in 1902 werd op 29 april de inboedel van de smederij via een advertentie in de *Leeuwarder Courant* te koop aangeboden, waaronder 'schaatsijzers'. Hij maakte dus in elk geval schaatsijzers, mogelijk voor A.W. Nauta uit Heeg, maar omdat hij al langer smid was dan Nauta is het goed mogelijk dat hij ook zelf wel hele schaatsen verkocht.

Bron: Wiebe Blauw

HILAARD

Sije Stevens van Sinderen

Ternaard 1856

Hilaard 17-03-1894

Periode: 1880 – 1894

Type: Friese schaats

Stempel: geen / onbekend

Zoon van boerenknecht Steven Sijes van Sinderen uit Ternaard. Op 10 maart 1891 vroeg hij in de *Leeuwarder Courant* een smidsknecht 'bekwaam in het vak, voornamelijk Paarden beslaan en maken van Schaatsen'. Daaruit kan worden opgemaakt dat hij schaatsen maakte en verkocht. Na zijn overlijden in 1894 zet zijn weduwe het bedrijf nog even voort. In 1899 werd de smederij verkocht aan smid A. Bakker.

Bron: Wiebe Blauw

HOLWERD

Harm Lammerts Hamming

Den Ham 1841

Paesens 03-10-1927

Periode: 1870 -1885

Type: Friese schaats

Stempel: geen / onbekend

Zoon van commissionair Lammert Derks Hamming uit Den Ham (Gr). Tijdens zijn huwelijk in 1866 was hij smidsknecht in Holwerd. Later werd hij er zelfstandig smid. In 1885 ging de smidszaak failliet en werd de inboedel verkocht middels een advertentie in de *Leeuwarder Courant* van 21 april 1885, waaronder 'schaatsen en schaatsijzers'. In 1889 was hij smidsknecht in Paesens, en 1892 was hij grofsmid in Paesens. Zijn zoon Jacob Hamming nam de smederij na verloop van tijd over.

Bron: Wiebe Blauw

HOLWERD

Gerrit van der Bos

Wierum 07-09-1856

Holwerd 26-03-1934

Periode: 1882 – 1920

Type: Friese schaats

Stempel: GvdB

Zoon van bakker Atze Freerks van der Bos uit Wierum, die zelf grofsmid werd in Holwerd. In de wintermaanden maakte hij schaatsen voor de lokale bevolking.

Bron: Harry Karssies

IRNSUM

Pier Sijes Bosch
Deinum 05-10-1846
Haarlemmerliede en Spaarnwoude 08-02-1920

Periode: 1875 - 1895
Type: Friese schaats
Stempel: geen/onbekend

Zoon van arbeider Sije Tjeerds Bosch uit Deinum. Pier Bosch trouwde in 1871. Hij was toen wagenmaker in Oosterwierum. Kort daarna vestigde hij zijn wagenmakerij in Irnsum. Het bedrijf werd uitgebreid met een smederij. In de jaren negentig verhuisde hij naar Leeuwarden en nam zijn zoon Sije Piers de zaken waar. Op 28 april 1899 werd in *de Leeuwarder Courant* de openbare verkoping aangekondigd van alle goederen en gereedschappen uit de wagenmakerij/smederij, waaronder 8 paar schaatsen. De panden waarin het bedrijf was gevestigd werden in 1900 afgebroken door de nieuwe eigenaar Gerben Synes van der Goot die er een grote renteniershuis liet bouwen.

Bron: Wiebe Blauw

LEEWARDEN

Wopke Hosbach
Leeuwarden 29-08-1818
Leeuwarden 19-08-1874

Periode: 1873
Type: Friese schaats
Stempel: geen / onbekend

Zoon van grofsmid en slotenmaker Elisa Hosbach uit Leeuwarden. Hij werd zelf mr. Smid en kachelmaker. In de *Leeuwarder Courant* van 2 februari 1873, een jaar voor zijn dood, adverteerde hij nog met 'eigengemaakte' schaatsen.

Bron: Ben Remie (KD-38, pag. 42)

LEEWARDEN

Derk Wybren Steenhuizen
Olalla (USA) 1898
Leeuwarden ?

Periode: 1925 - 1935
Type: Friese schaats
Stempel: geen/onbekend

Zoon van de naar Amerika geëmigreerde timmerman Wijbren Reinders Steenhuizen. Het gezin Steenhuizen kwam na verloop van tijd weer terug naar Nederland. Toen Derk Wijbren trouwde in 1922 was hij timmerman in Ferwerd. In 1925 woonde en werkte hij aan de Paul Krugerstraat in Leeuwarden. Hij maakt daar ook schaatsen, waarbij hij de ijzers betrok van Luut Lantinga uit Wergea. In 1933 sprak hij in een advertentie in het *Leeuwarder Nieuwsblad* van zijn Electrische Schaatsen-fabriek.

Bron: Wiebe Blauw

LEMMER

Hillebrand Lourens van Noord
Vrouwenparochie 1801
Lemmer 11-02-1871

Periode: 1840 – 1870
Type: Friese schaats
Stempel: geen / onbekend

Zoon van timmerman Lourens Poppes van Noord uit Oude Bildzjl. Rond 1840 werd hij timmerman in Lemmer. Op 9 november 1849 adverteerde hij in de *Leeuwarder Courant* met 'drooge gewaterde uitgezaagde beuken schaatshouten, alsmede beste nieuwe schaatsen en gezaagde beuken posten, alles tegen billijke prijzen.' Blijkens de advertentie maakte hij schaatshouten en monteerde hij complete schaatsen voor de verkoop.

Bron: Wiebe Blauw

NIJEMIRDUM

Lieuwe van Campen

Bolsward 15-04-1856

Hallum 28-01-1935

Periode: 1910 – 1920

Type: Friese schaats

Stempel: geen / onbekend

Zoon van grofsmid Auke Sybrandus van Campen aan de Dijkstraat in Bolsward. Rond 1880 werd hij smid in Schraard. Nadat zijn vrouw was overleden is hij smid geworden in Bolsward, waarschijnlijk in de oude smederij van zijn vader. Rond 1900 werd hij kastelein in Nijemirdum. Later werd hij smid, ook in Nijemirdum. In 1919 verkoopt hij de smederij met inboedel met 'nieuwe schaatsen en schaatsijzers'.

Bron: Wiebe Blauw

NIJLAND

Gerrit Wijbes Terpstra

Wommels 12-01-1846

Nijland (?) 11-07-1927

Periode: 1870

Type: Friese schaats

Stempel: geen / onbekend

Zoon van boer Wijbe Pieters Terpstra uit Wommels. In 1868 trouwde hij in Wommels en was hij wagenmaker van beroep. Na zijn huwelijk vestigde hij zich als wagenmaker in Nijland en maakte hij daar houten en schaatsen. In de *Leeuwarder Courant* van 29 april 1870 werd de verkoop van zijn wagenmakersaffaire in Nijland aangekondigd. Uit de inventaris van het boelgoed bleek dat er nog 'beste schaatsen en houten' aanwezig waren.

Bron: Wiebe Blauw

RAERD

Andries Sints van der Wal

Raerd 19-12-1813

Raerd 03-07-1883

Periode: 1854

Type: koperen schaatsen

Stempel: geen / onbekend

Zoon van ketellapper Sint Tjipkes van der Wal uit Raerd. Andries van der Wal werd zelf koperslager in Raerd. Van der Wal leverde in november 1854 een paar koperen schaatsen in voor de Tentoonstelling van Friesche Nijverheid en Kunst, die in Leeuwarden werd gehouden in die maand werd gehouden. In de *Leeuwarder Courant* van 3 november 1854 werd de inventarislijst van de tentoonstelling geplaatst. De schaatsen van Van der Wal hadden no. 184 en werden omschreven als 'Een paar schaatsen uit koper gemaakt door A.S. van der Wal te Rauwerd, zijn naar eisch bewerkt en bewijzen dat de maker een bekwaam werkman is'. Na zijn overlijden in 1883 werd de inboedel verkocht. Daarin zaten volgens een advertentie in de *Leeuwarder Courant* van 17 augustus 1883 nog twee paar koperen schaatsen.

Bron: Ron Couwenhoven (KD-42, pag. 18)

RAERD

Cornelis Meindert Bijlsma

Makkum 1798

Raard 05-05-1866

Periode: 1866

Type: Friese schaats

Stempel: geen / onbekend

Bijlsma werd grof- en hoefsmid in Raard. Na zijn overlijden in 1866 werd de inboedel verkocht op een boeldag. In de advertentie van 25 mei 1866 in de *Leeuwarder Courant* werd het hele boelgoed omschreven. Aanwezig waren onder andere 'schaatsijzers en schaatsen'.

Bron: Wiebe Blauw

RINSUMAGEEST

Wybren Brugts Epema

Warten 03-05-1828

Rinsumageest 02-12-1878

Periode: 1850

Type: Friese schaats

Stempel: geen / onbekend

Zoon van arbeider Brugt Wybrens Epema uit Warten. Wybren Epema trouwde in 1852. Hij was toen timmerknecht in Wergea en zal daar waarschijnlijk het maken van schaatshouten hebben geleerd. In 1858 is hij timmerknecht in Burgum. Daarna vestigde hij zich als zelfstandig timmerman in Rinsumageest. Na zijn overlijden werd in de *Leeuwarder Courant* van 25 januari 1879 de inboedel van zijn huis en van de timmerzaak te koop aangeboden. Uit de inventaris bleken er nog 50 paar schaatsijzers aanwezig te zijn, die nog van houten voorzien moesten worden.

Bron: Wiebe Blauw

ROTSTERHAULE

Willem Sietzes van der Wal

Oosterzee 09-07-1852

Rotsterhaule 06-03-1931

Periode: 1875 - 1900

Type: Friese schaats

Stempel: geen / onbekend

Zoon van grofsmid Sietze Willems van der Wal uit Oosterzee. Willem begon zelf later een eigen smederij in Rotsterhaule, waar hij volgens overlevering ook schaatsen maakte.

Bron: Koop van der Wal, Munnekeburen

ROTSTERHAULE

Sietze Willems van der Wal

Rotsterhaule 22-03-1881

Rotsterhaule 20-09-1956

Koop Willems van der Wal

Rotsterhaule 01-04-1887

Rotsterhaule 01-02-1972

Periode: 1910 - 1930

Type: Friese schaats

Stempel: geen/onbekend

De broers Sietze en Koop van der Wal waren zoons van grofsmid Willem Sietzes van der Wal uit Rotsterhaule. Sietze legde zich in de loop der jaren meer toe op het pure smidswerk, terwijl Koop de smederij uitbreidde met fietsenreparatie en -verkoop. Beiden zouden ze schaatsen hebben gemaakt. In elk geval hangen er in de smederij verschillende bossen schaatsijzers, die in de smederij gemaakt zouden zijn.

Bron: Koop van der Wal, Munnekeburen

SUWÂLD

Sjoerd Fokkens

Britsum 12-10-1858

Lochem 11-10-1941

Periode: 1885 - 1895

Type: Friese schaats

Stempel: geen / onbekend

Zoon van timmerman Jan Johannes Fokkens uit Britsum. Sjoerd werd ook timmerman in Britsum, maar na zijn huwelijk in 1888 vestigde hij zich als timmerman in Suwâld. In 1895 raakte hij evenwel failliet. In een advertentie van 6 september 1895 in de *Leeuwarder Courant* werd vermeld dat er zo'n 100 paar nieuwe schaatsen in de boedel zaten. Dit waren waarschijnlijk schaatsijzers die Fokkens zelf van houten had voorzien. Het is mogelijk dat hij na het faillissement buiten Friesland is gaan wonen en werken.

Bron: Wiebe Blauw

TERHERNE

Atze Jans van der Schouw

Terherne 1786

Terherne 07-09-1863

Periode: 1850 – 1872

Type: Friese schaats

Stempel: geen /onbekend

Van der Schouw trouwde op 32 jarige leeftijd als schippersknecht met de 16-jarige Sytske Jans Westra uit Terherne, geboren in Gauw. Hij was aanvankelijk arbeider van beroep, maar rond 1850 – hij was toen al 64 jaar – begon hij een smederij. Na zijn dood in 1863 zette zijn vrouw smederij nog voort, maar in 1872 toen ook zijn vrouw was overleden, werd de inboedel verkocht. In de *Leeuwarder Courant* van 23 april 1872 werd een overzicht gegeven van de inboedel met onder andere 'eene partij nieuwe Schaatsen en Schaatsijzers'.

Bron: Wiebe Blauw

VEENWOUDSTERWAL

Th. Schaaf

Schaaf had een smederij in Veenwoudsterwal. Na zijn dood in 1919 werd de boedel verkocht. Op 19 april 1919 werden onder andere 12 paar schaatsijzers te koop aangeboden.

Bron: Wiebe Blauw

VROUWENPAROCHIE

Pieter Jans van der Weit

Marssum 13-09-1817

Vrouwenparochie 10-01-1878

Periode: 1850 - 1875

Type: Friese schaats

Stempel: geen / onbekend

Zoon van smidsknecht Jan Wytzes van der Weit uit Marssum. Pieter werd later smid in Vrouwenparochie, zijn vader werd smid in Oudebildtzijl. Na zijn overlijden werd de boedel van de smederij publiek verkocht. In de *Leeuwarder Courant* van 22 februari 1878 werd het boelgoed in een advertentie opgesomd, waaronder '15 paar nieuwe Schaatsen, en 8 paren ruwbewerkte Dito'.

Bron: Wiebe Blauw

WARTEN

Eeltje Jacobus Kapper

Warten 30-3-1825

Warten 01-08-1879

Periode: 1868

Type: Friese schaats

Stempel: geen/onbekend

Zoon van timmerman Jacobus Eeltje Kapper uit Warten. Eeltje zelf werd sloopstimmerman op een eigen werf. Deze werf ging in 1868 failliet. De inboedel werd middels een advertentie in de *Leeuwarder Courant* op 3 juli 1868 te koop aangeboden, waaronder '70 paar beste schaatsijzers en 12 paar schaatsen'. Hieruit blijkt dat Kapper schaatsijzers inkocht en deze met eigen gemaakte houten tot complete schaatsen monteerde.

Bron: Wiebe Blauw

WERGEA

Wopke Klazes de Boer

Wergea 01-07-1845

Den Helder 05-10-1917

Periode:

Type:

Stempel:

Zoon van timmerknecht Klaas Wopkes de Boer uit Wergea. Wopke de Boer trouwde in 1870; hij was toen timmerknecht. Later had hij een timmerbedrijf in de Buren in Wergea. Op 28 april 1882 werd in een advertentie in de *Leeuwarder Courant* een grote partij timmermansgoederen en gereedschappen uit het timmerbedrijf van De Boer te koop aangeboden. Daarbij zaten ook 'schaatshouten en een partijtje nieuwe schaatsen'. Waarschijnlijk gaat het gezin na de verkoop buiten Friesland wonen.

Bron: Wiebe Blauw

WERGEA

Folkert van der Meer

Sijbrandaburen 30-05-1863

Arjen Kasje

Wergea 26-10-1874

Wergea 04-09-1953

Folkert van der Meer is zoon van timmerknecht Jarig Folkerts van der Meer uit Sijbrandaburen.

Folkert werd later timmerknecht in Wergea.

Arjen Kasje is zoon van arbeider Libbe Johannes Kasje uit Wergea. Hij trouwde in 1903 en was toen timmerman in Wergea. Kasje werd vaste schaatshoutenmaker bij de firma Rosier & Co.

Na 1917 vormden ze samen een vennootschap als voortzetting van de schaatsenfirma Rosier & Co. In het *Nieuwsblad van het Noorden* adverteerden Van der Meer en Kasje met : 'In voorraad een partij mooi Schaatsen, als: gewoon Friesch model, gewoon Friesche Cromkop (veiligheidsschaats) en gewone Friesche Doorlopers. Te verkrijgen bij:

F. VAN DER MEER en A. KASJE

(v.h. ROSIER & Co.)

Schaatsenmakers, Warga (Fr.)

Prijzen billijk.'

Bron: Wiebe Blauw

WIRDUM

Ate Brinksma

Wirdum 25-04-1864

Wirdum 29-03-1910

Rienk Klazes Sybrandij

Wirdum 20-11-1864

Wirdum 15-08-1914

Periode: 1888 – 1900

Type: Friese schaats

Stempel: geen / onbekend

Ate Brinksma was een zoon van timmerman Gerben Johannes Brinksma uit Wirdum. Ate trouwde in 1888; hij was toen grofsmid in Wirdum.

Rienk Sybrandij was zoon van timmerman Klaas Rienks Sybrandij uit Wirdum. Rienk werd zelf ook timmerman.

Brinksma en Sybrandij maken samen schaatsen. Zij adverteren in de Officiële catalogus der Tentoonstelling van oude en nieuwe kunstnijverheid met:

‘Echte Friesche Schaatsen.

Vervaardigd door A. Brinksma en R. Sybrandij te Wirdum (prov. Friesland)

Deze SCHAATSEN munten uit door vlugheid van model, door deugd van staal, met eene overgeheele hardheid in het staal, en zuiver verloop van hals tot het achtereind. De Constructie bevordert het licht- en vlugrijden.

Tevens worden men attent gemaakt, dat deze schaatsen in verschillende maat worden vervaardigd en tegen BILLIJKE PRIJZEN en REMBOURS verzonden.’

Bron: Jan van Eijk (KD-45, pag. 17)

WOLVEGA

Hendrik van der Weij

Diever 1856

Heerenveen 16-08-1930

Periode: 1870 - 1880

Type: Friese schaats

Stempel: geen / onbekend

Van der Wey had een eigen kachel- en hoefsmederij in Wolvega. In 1881 vertrok hij naar Noordwolde en werd de inboedel verkocht. Daarin zaten 70 paar schaatsen, waarvan 25 paar waren voorzien van houten.

Bron: ???

WOUDSEND

Jan Rijna

Woudsend 01-08-1842

Woudsend 24-01-1926

Folkert Rijnja

Woudsend 27-1-1849

Woudsend 06-01-1937

Periode: 1887 – 1892

Type: Friese schaats

Stempel: geen / onbekend

De broers Jan en Folkert Rijnja zijn zoons van timmerman Liske Reins Rijnja uit Woudsend. Zij zetten de timmerzaak van hun vader na diens dood in 1887 voort. Blijkbaar met niet al te veel succes want in 1892 werd bij publieke verkoping inboedel en gereedschappen verkocht. Daarbij zaten 20 paar schaatshouten en 16 paar nieuwe schaatsen. Aangenomen kan worden dat ze zelf schaatshouten maakten, ijzers in kochten en vervolgens complete schaatsen monteerden.

Bron: Wiebe Blauw

IJLST

Sjoerd Tomas Faber

IJlst 1798

IJlst 06-08-1879

Periode: 1853

Type: IJlster schaats

Stempel: onbekend

Zoon van grofsmid Tomas Sjoerds Faber (1772-1826) en broer van schaatsenmaker Jacob Thomas Faber uit IJlst. In 1853 adverteerde ijzerhandelaar H. Borgrink uit Leeuwarden met IJlster schaatsen van S.T. Faber.

Bron: Wiebe Blauw

VERKOPERS FRIESLAND

DOKKUM

DE VRIES & Co.

DOKKUM

Berend de Vries, geboren op 20 mei 1891, als zoon van timmerman en schaatsenhoutmaker Albert Roelofs de Vries uit Wergea. Berend trouwde in 1915. Hij was toen mastmaker in Dokkum aan de Halve Maan's Poort. Zijn broer maakte Andries Jouke Albert de Vries uit Goutum maakte schaatsen voor hem. De ijzers kwamen van een smid uit de buurt van Dokkum terwijl de houtjes door zijn broer werden gemaakt. Ook de montage werd door zijn broer uit Goutum gedaan.

Bron: Jan Elzinga (KD-27, Bijlage, pag. 2)

GRONINGEN (5)

BEDUM

Hendrieks Homan
Westerwijtwerd 02-01-1855
Bedum 08-07-1904

Periode: 1904

Type:

Stempel:

Zoon van smid Hendrik Egberts Homan uit Westerwijtwerd. Hij werd zelf ijzersmid in Bedum. Hij overleed ongehuwd in 1904. De inboedel werd verkocht tijdens een boeldag. In de inboedel zaten 'Friesche en eigengemaakte schaatsen'.

Bron: Wiebe Blauw

GRONINGEN

Albert Jans Nieuwenhuizen
Groningen 1771
Groningen 09-12-1845

Periode: 1810

Type:

Stempel: geen / onbekend

Nieuwenhuizen woonde in de kerk van de Doopsgezinde Gemeente, Oude Boteringestraat 16 in Groningen. Hier vervaardigde hij 'nieuwe houten tot schaatsen' zoals hij het in een advertentie in de *Groninger Courant* van 16 januari 1810 verwoordde. In 1840, toen zijn dochter Jiske trouwde, was hij kammenmaker in Groningen.

Bron: Ron Kouwenhoven (KD-46, pag. 35).

GRONINGEN

Albert Eerkes Smidt
Bonda (Dld) 1801
Groningen 06-05-1837

Periode: 1839

Type: Brennemoorse schaats

Stempel: A.E.S. (met een halve maan erboven en een sterretje eronder)

Albert Eerkes Smidt was geboren in Pruisen, maar na verloop van tijd opende hij een smederij op de Oudeweg NZ in Groningen. Na zijn dood in 1837 waarschuwde weduwe A.E. Smidt in de *Groninger Courant* van 6 december 1838 dat schaatsen die in de stad verkocht werden met het merk A.E.S. niet uit hun smederij afkomstig waren. De echte Smidt-schaatsen waren voorzien van een halve maan boven de letters A.E.S. en een sterretje onder de letters. Dit wijst op een Brennermoorse schaats. Het huis waar het echtpaar woonde was elders aan de Oudeweg.

Het huis en de smederij werd voor de helft geërfd door zijn vrouw Frouke Eissen, en voor de helft door de vier kinderen. Frouke Eissen die te boek stond als 'smidsche' hertrouwde in 1842 met smid Jan Hulzebosch uit Sappemeer. Waarschijnlijk zijn ze buiten de provincie Groningen gaan wonen, mogelijk in het Duitse Oost-Friesland, want zij komen in de Burgerlijke Stand van Stad en Land Groningen niet meer voor. Het is goed denkbaar dat zij samen in Oost-Friesland Brennermoorse schaatsen hebben gemaakt.

Bron: Ron Kouwenhoven (KD-46, pag. 35 en KD-47, pag. 30-31)

LEENS

Johannes Bernard Arnold Weber

Leens 15-05-1913

Leens 12-06-1980

Periode: 1950 - 1960

Type: aluminium noren

Stempel: Fa. Weber-Leens

Zoon van grofsmid Friedrich Wilhelm Weber uit Leens. Johannes nam de smederij van zijn vader in 1938 over. Later was er ook winkel in huishoudelijke artikelen aan de smederij verbonden. Na de WO II verkocht hij ook brommers. 's Winters stond hij op de ijsbaan en repareerde, sleep en verkocht hij schaatsen. Ook verzorgde hij de muziek op de ijsbaan. In de jaren vijftig van de vorige eeuw maakte hij zelf aluminium noren zonder schoen. Later werden de schoenen ook wel op de noren geklonken.

Bron: Anrie Broere(KD-35, pag.13)

WINSCHOTEN

Reinhard Bernard Meijer

Loga (bij Hannover) 1851

USA ?

Periode: 1875 - 1883

Type: Groninger schaats

Stempel: R.B. MEYER
WINSCHOTEN

Zoon van grofsmid Johann Friedrich Meijer uit Loga bij Hannover. Al voor 1860 komt Johann Friedrich naar Winschoten waar hij zich als grofsmid vestigde. Reinhard Berhard werd kleinsmid of instrumentmaker en maakte ook Groninger schaatsen. Blijkbaar gingen de zaken niet zo goed want in 1883 emigreerde het gezin Meijer met drie kinderen naar de staat Michigan in de VS, tegelijk met het gezin van zijn vader met zes kinderen (vader was hertrouwd met een jongere vrouw).

Bron: Tijs Visser (KD-19, pag. 19)

DRENTHÉ (1)

COEVORDEN

Gerrit Ballast

Coevorden 30-01-1893

Enschede 1968

Periode: 1920 – 1940

Type: Friese doorloper

Stempel: G. BALLAST

Zoon van smid Gerrit Ballast in Coevorden. Werd zelf ook (hoef)smid in Coevorden aan de Sallandseweg. Hij maakte in de jaren twintig en dertig van de vorige eeuw ook schaatsen van het type Friese doorloper.

Bron: Wim Molenveld (KD-27, Bijlage, pag. 4)

OVERIJSEL (2)

BEERZERVELD

Willem Meinderink

Periode: 1910 - 1935

Type: Friese schaats

Stempel: geen

Smid uit Beerzerveld. Hij maakte tussen 1910 en 1935 in klein aantal een soort Friese schaats.

Bron: Wim Molenveld (KD-27, Bijlage, pag. 4)

LUTTENBERG

G.J. Pijnappel

Periode: 1930 – 1940

Type: zwierschaats

Stempel: geen

Pijnappel werd smidsknecht bij smid Oortwijn in Luttenberg. Later werd hij zelf smid in het dorp en maakte hij in de jaren dertig van de vorige eeuw in klein aantal zwierschaatsen.

Bron: Tom Clardij en Wim Molenveld (KD-27, Bijlage, pag. 4)

UTRECHT (4)

AMERSFOORT

Willem Frederik Hendrik Tabernal
Voorthuizen 27-05-1842
Amersfoort na 1910

Periode: 1883
Type: Friese schaats
Stempel: onbekend

Tabernal trouwde in 1865, hij was toen smidsknecht in Lemmer. Dat bleef hij tot 1875, want toen vestigde hij zich als zelfstand smid in Heeg. Kort daarna ging hij terug naar Lemmer als, nu zelfstandig smid. Rond 1880 verhuisde het gezin naar Amersfoort, waar Tabernal aan de Muurhuizen een kachelsmederij had. Middels een advertentie in de *Nieuwe Amersfoortsche Courant* van 10 januari 1883 bood hij zijn eigengemaakte schaatsen aan. Een paar jaar later adverteerde hij alleen nog met de verkoop van in Friesland gemaakte schaatsen.

Bron: Ben Remie (KD-30, pag. 33)

LOPIK

Jan Hendrikse
Periode: 1850

Adverteerde in 1850 met 'dat bij hem, evenals vroeger, de Lopiker Schaatsen vervaardigd worden'. Hij woonde aan de Cabauwsche Kerk in Lopik.

Bron: Tom Streng (KD-28, pag. 19-23)

NIEUWERSLUIS

M. Spijker

Maakte ZH-Friese schaatsen met een eigen merkteken.

Bron: Wiebe Blauw (KD-27, pag. 4)

OUDEWATER

Pieter Roozenboom
Oudewater 11-09-1871

Periode:
Type: ZH-Friese schaats
Stempel: P (met drie bolletjes er onder)

P. ROOZENBOOM
OUDEWATER

Zoon van werkman Martinus Roozenboom uit Oudewater. Als jongen was hij stoker. Hij was werkzaam in Schalkwijk en Zuidland. In 1896 keerde hij terug naar Oudewater als loodgieter. Later werd hij zelfstandig smid aan de Marktstraat 8. In 1902 behaalde hij met lof het diploma van de cursus hoefbeslag, die in Gouda werd gegeven, samen met schaatsenmaker Jan Schakel, die toen nog in Benschop woonde. Het diploma werd ook behaald, maar dan zonder lof, door de schaatsenmakers Gerrit Vis uit Waddinxveen en Maarten de Rooij uit Waddinxveen.

Bron: Tom Streng

UTRECHT

J. Richelman

Op de Nijverheidstentoonstelling te Harlingen in 1894 behoorden de schaatsen van J. Richelman uit Utrecht tot het beste smeedwerk.

NOORD-HOLLAND (9)

EDAM

IJ. Riemersma

Periode: 1920 – 1930
Type: zwierschaatsen,
laagspringers, doorlopers
Stempel: IJ. RIEMERSMA

In de provinciale *Noord-Hollandsche Courant* van 12 januari 1929 adverteerde IJ. Riemersma met: 'Schaatsen, Een groote voorraad Schaatsen in verschillende modellen, alles eigen fabrikaat, is aanwezig bij: IJ. Riemersma, Edam. Het bekende adres voor Schaatsenslijpen. (KD-39, pag.42)
Tussen 1915 en 1931 zat hij voor de RK Staatspartij in de gemeenteraad van Edam. In november 1940 werd 'wegens ongesteldheid' de elektrische smederij en rijwielhandel van IJ. Riemersma te koop aangeboden. Riemersma was een verdienstelijk dammer.

Bron: Jitse Hotsma, Wim Molenveld, Museum Lambert Melisz (KD-27, Bijlage, pag. 7)

HAARLEM

W. van Cuyk & Zoon

Firma W. van Cuyk & Zoon adverteerde in het *Haarlemsch Advertentieblad* op 15 december 1888 met 'voorhanden eene partij eigengemaakte schaatsen, tot lage prijzen. Bestellingen op maat worden ten spoedigste uitgevoerd'.

Bron: Wiebe Blauw

HAARLEM

J. Kroon

In het *Haarlemsch Advertentieblad* van 15 januari 1881 adverteerde Mr. Smid J. Kroon met 'maakt, repareert en slijpt schaatsen. Omvalspoort No. 6.'

Bron: Wiebe Blauw

KROMMENIE

Pieter Pietersen Smit

Krommenie
Krommenie 02-11-1727

Smit had een smederij aan de huidige Zuiderkerkstraat. Bij zijn overlijden werd de inboedel geïnventariseerd en werden vier nieuwe schaatsijzers aangetroffen.

Bron: Ron Couwenhoven (KD-27, Bijlage, pag. 5)

MUIDEN

Hannes Melis

Muiden 1821
Muiden 1879

Periode: 1850 – 1879
Type: krulschaats
Stempel: H

Smid in de Naarderstraat in Muiden. In de smederij zijn dan al generaties Melissen werkzaam geweest als smid. Hannes Melis maakte fraaie krulschaatsen. Zijn zoon Hendrik Jan zette de smederij en het schaatsen maken voort.

Bron: Wim Molenveld (KD-43, pag. 38)

OTERLEEK

Pieter Kok

Oterleek 13-04-1844

Oterleek 1926

Periode: 1870 – 1900

Type: NH-Friese schaats

Stempel: geen / onbekend

Zoon van smid en slotenmaker Cornelis Kok uit Oterleek. Pieter Kok werd smid aan de Middenbuurt in Oterleek. In *De Drie Meren* van 24 april 1926 staat een artikel over de 82 jarige dorpssmid P. Kok uit Oterleek, die als 12-jarige bij zijn vader in de smederij ging werken. 'En menigeen zal nog in het bezit zijn van schaatsen, welke door smid Kok van het beste staal nauwkeurig zijn vervaardigd.' Zijn zoon Cornelis heeft de smederij later voortgezet.

Bron: Ben Remie (KD-39, pag. 42)

SCHAGEN

Gerrit van der Mey

Terschelling 16-05-1856

Periode: 1885 -1900

Type: heren- en damesschaatsen

Stempel: geen onbekend

Zoon van schoenmaker Hilbrand van der Mey op Terschelling. In 1887 trouwde hij als smid in Schagen. Hij zat aan de Nieuwe Laagzijde in Schagen en adverteerde in 1888 met 'eigengemaakte Heeren- en Dames-schaatsen'.

Bron: Wiebe Blauw

TEXEL

Johannes Gerardus Moojen Wsz

Den Burg 1834

Den Burg 1910

Periode:

Type:

Stempel: geen /onbekend

Smid aan de Waalderstraat in Den Burg adverteerde in 1888 en 1889 in de *Texelsche Courant* met 'Beste eigengemaakte schaatsen'.

Bron: Wiebe Blauw

UITHOORN

C. Wahlen

1890

1975

Periode:

Type: klompschaats

Stempel: C. WAHLEN, UITHOORN

Wahlen was handelaar in oud ijzer. De naam komt voor op klompschaatsen. Het is mogelijk dat het om een eigenaarsmerk gaat en niet om makersmerk.

Bron: Wim Molenveld (KD-27, Bijlage, pag. 5)

ZUID-HOLLAND (6)

DALEM

W. Jongbloed

Periode:

Type: schoenrijschaats

Stempel: W. JONGBLOED

Jongbloed was smid in Dalem.

Bron: Wiebe Blauw

KEDICHEM

Jakobus Nijssen

Periode: 1880 – 1900

Type:

Stempel: J.N.

Jakobus Nijssen was smid in Kedichem, waar hij ook schaatsen maakte. De houten werden geleverd door wagenmaker Hendrik Verheul.

Bron: Krijn van der Ham (KD-10, pag. 11)

KOUDEKERK AAN DE RIJN

Cornelis Boersma

Ferwerderadeel 1857

Periode: 1890

Type: Friese schaats, ZH-Friese schaats, krulschaats (?)

Stempel: onbekend

Boersma kwam oorspronkelijk uit Friesland. In 1889 nam hij de smederij over van zijn oom H. van Bommel. In 1890 adverteerde hij op 5 januari in *De Rijnbode* met zelf gemaakt Friese en Hollandse schaatsen.

Bron: Ben Remie (KD-39, pag.3)

LEIDEN

Pr. van Geer

Periode: 1833

Type: schaatsen zonder montuur

Stempel:

Van Geer was Smid aan de Hoogewoerd, hoek Rijnstraat in Leiden. Op 14 januari 1833 adverteerde hij in de *Leydse Courant* met: 'maakt extra fijne schaatsen, zonder en ook met een bijzonder toestel om dezelve aan de voet te verbinden zonder banden of lederwerk, welke zonder beklemming volmaakt vast en onbeweeglijk blijven zitten, en in een ogenblik af- en aangedaan kunnen worden.'

Bron: Ron Couwenhoven (KD-42, pag.18)

MOERKAPELLE

Theo Vis

Moerkapelle 1904

Periode:

Type:

Stempel: TH. VIS
MOERCAPELLEN

Merkteken op Ouderkerkse schaatsen

Bron: Niko Mulder (KD-35, pag. 36)

NIEUWLAND (HEI EN BOEICOP)

Hendrik Meerkerk

Periode: 1900 – 1925

Type: Ameider klomp (?)

Stempel: H (in een hartje)

Was smid in Hei en Boeicop.

Bron: Kees den Braber (KD-27, pag. 5)

OUDERKERK AAN DEN IJSSEL

Willem Verkerk

Periode: circa 1850

Type:

Stempel:

Verkerk was grof-en hoefsmid in Ouderkerk aan den IJssel. Hij maakte op 24 december 1852 in een advertentie in de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* bekend 'dat bij hem vanaf 27 december de echte van ouds beroemde Ouderkerksche schaatsen weder zullen worden gemaakt'.

Bron: Ron Couwenhoven (KD-42, pag.18)

Was smid in Vuilendam van 1885 tot 1902. Van Buttingha Wichers noemt Vuilendam als een plaats waar goede schaatsen worden gemaakt. Je zou eerder zeggen dat hij de voorganger van Damis Pols bedoelde.

Bron: KD-27, pag. 5

OMGEVING AMEIDE?

W. de KEYZER merk in een paar Ameider klompen

Bron: Paul Mol (KD-36, pag. 41)

VUILENDAM

Damis Pols

Brandwijk 1857

Schaatsmodellen

Stomkoppen

Advertentie in de *Zierikzeesche Nieuwsbode* van 24 januari 1917: Haaijer uit Tholen adverteert met 'Hollandsche, Friesche, Noorsche, Multiplex en Stomkoppen in prijzen van af f 1,50 tot 12,50 per paar. Enorme voorraad'.

Bron: Ben Remie (KD-39, pag.27).

Kromkop

Wordt zo genoemd in 1918 door Van der Meer & Kasje uit Wergea.

Burgemeestertje

In *De Rijnbode* van 10 november 1889 adverteerde K. Blankenstein met:

'BURGEMEESTERTJE.

Deze korte dikke Schaatsen zijn zeer handig, bij voorkeur als het ijs jong en ongebaand is, doch niet wanneer het ijs onder water staat. Met den naderende winter vele andere soorten.

K. BLANKENSTEIN, Woerden.

Eertijds te Nieuwkoop.'

Waarschijnlijk gaat het om zwierschaatsen of Waddinxveense schaatsen.

Bron Ben Remie (KD-41, pag. 17)